

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Sub flamura Mariei

(+) *Tinerețe-nebunețe. Așa susține înțelepciunea proverbului. Și cu bun temei. Vârsta tinerețelor — vârsta pornirilor viroase, nesocotite; vârsta patimilor. Fericit celce are parte în acest răstimp critic de călăuze cuminți și cinstite. Inima tânără e simțitoare, mintea primitoare, voința în formare, toate forțele în fierbere, în desfășurare. Bună ori rea, direcția odată luată e urmată cu ardoare până pe culmile pure ale idealului, ori până în adâncimile de noroiu ale păcatului. Cunoaștem sfinți, dar cunoaștem și criminali tinerei de ani. Știm că lumea școlărească are crini. Știm însă că are și stârvuri.*

E firesc acum că, de câte ori ne gândim la aceasta a doua posibilitate, să ne cuprindă fiori. De suntem, de nu suntem părinți. Marea problemă: ce creștere se dă și încâtău se îndreaptă pașii tinerețului nostru, chinuie doar deopotrivă pe toți cărora le zace la inimă viitorul acestui neam. Și orice constatare ce poate da loc la prognosticuri sumbre, aruncă vâl de tristețe pe fețele tuturor acestora. Cum e și cazul mai nou: referatul medical înaintat ministerului sănătății, cu precizarea-i sinistră că la consultațiile de pe un singur trimestru al anului în curs s'au prezintat 1123 copii de școală suferind de sifilis căpătat, nu moștenit. Plagă, a cărei întindere se atribuie lipsei asistenței medicale și a cărei stârpire se așteaptă dela — policlinicele școlare.

Decât că nu aceasta e scăparea. Boala are rădăcini la cari nu ajunge bisturiul: conștiința viciată, sufletul pătat, slăbănogit. Iar aci tot numai pe calea sufletului, tot numai sufletul ajunge. Biserica are leacul gatu: harul sfânt al tainelor sale. Și are și medicul fără seamăn, vindecător al tuturor boalelor trupesti și sufletești din prezent, și ocrotitor împotriva celor viitoare din vina noastră: Spiritul Sfânt, model de purtare și Maică miluitoare dându-ne pe Nepătata și Pururi Fecioara Maria, sub a cărei cârmuire și îngrijire patimile urite se schimbă în porniri sfinte, boalele se fugăresc, primejdiile se ocolesc, avântul spre înălțimi sporește, tinereța înflorește.

Școala Panaghiei e veche. A deschis'o, sârbătorește, însuși Mântuitorul pe Golgota. De atunci și până acum toate veacurile s'au perândat la ea, toată creștinătatea vrednică de acest nume a scos apă din belșug din izvoarele ei. Mai cu seamă tinerimea, pe seama căreia un dascăl de inimă, jehuitul Ioan Leunis (1535—1584) a găsit o modalitate nouă de a se împărtași de favorurile Preasuratei: gruparea în Congregații mariane, cu rândueli și practice religioase speciale, de o ingeniositate cerească. Cadre în cari s'au petrecut și făurit tinerețele atâtor sfinți (Fr. de Sales, de ex., a făcut șase ani pe asistentul și prefectul congregației colegiului din Paris, pe când era la studii), tot printre congreganiști mai fiind a se număra și Tilly, Wallenstein, Tasso, Lope de Vega, Calderon dela Barca, Corneille, van Dyck ș. a. — Serbările efesine sunt un nou prilej pentru cateheții noștri să ridice sus, și ei, flamura Mariei.

Spre anarhie

Din ciudațeniile ritmului nou — Cum păzește guvernul legile — Nedreptățirea preoțimii nu poate fi justificată

(*). Istoria veacurilor e plină de ciudațenii și de minunății. În viața neamurilor, ca și în aceea a singuraticilor, se găsesc însemnate nenumărate întâmplări și isprăvuri de necrezut, absurde, ridicole, paradoxale și nu odată vremelnicii oaspeți ai pământului au fost martorii unor răsturnări a lucrurilor din cale afară comice și tragice.

Ce poate fi mai nostim de pildă, decât schimbarea uluitoare prin care trece „anarhia“ în România zilelor noastre. Se credea până acum, că sub această haină se ascunde o primejdie năpraznică, o boală rea care pleacă din coclaurile întunecoase ale nemulțumirilor celor mulți și necăjiți, pentru a răsturna toată rânduiala legilor și tradiției, pe cari le apăra eroic și statornic conducătorii unei societăți organizate. De-acum această concepție trebuie revizuită și definițiile din lexicoane schimbate. Căci iată ce se întâmplă:

România este o țară, care are legi. Și are un guvern, care ar fi să fie păzitorul și apărătorul legilor. — În realitate se întâmplă tocmai contrarul: guvernul calcă, știind și voind, cu bravură și cinism, legile, a căror respectare se străduiesc s'o asigure cetățenii împotriva guvernului. O pildă:

Constituția țării garantează, în art. 22, „tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune“. — *Legea pentru regimul general al cultelor*, în art. 32, zice: „Completarea veniturilor clerului și plata funcționarilor cultelor se vor face după norme generale, stabilite prin lege și în armonizare cu salariile funcționarilor publici.“ — *Concordatul* încheiat între Sfântul Scaun și țara românească, ratificat de parlamentul României, deci lege în toată puterea, la art. 10 scrie: „Biserica catolică și membrii ei, cetățeni români, se vor bucura din partea Statului de un tratament care nu va putea fi inferior aceluia, de care se bucură, conform Constituțiunei, celelalte religii ale Regatului“.

Prin urmare, împede de tot: a) preoții vor avea salarii stabilite prin lege, după norme generale, în armonizare cu salariile funcționarilor publici; b) Preoții tuturor cultelor vor fi tratați de către stat la fel, și în special, preoții catolici nu vor putea fi salariați mai rău decât cei ai oricărui alt cult din țară. Nici chiar decât cei ortodocși, de-o pildă.

Intr'adevăr, salariile clerului s'au fixat prin lege. Și încă prin aceea de „armonizare a salariilor“ funcționarilor publici. Adevărat că în tipuri mai joase decât ale altor categorii corespunzătoare. Dar oricum, era o lege și un salariu. Statul, cu întâzieri de o lună ori de un an, dar plătea „completarea“ la care era da-

tor prin lege. Asta așa a fost până în anul acesta.

Guvernul Iorga a socotit că ar fi de dorit să facă ceva înou și aici. Ca să se vadă ritmul nou. Cu o foarte ingenioasă trăsătură de peană, a schimbat totul: a) a redus salariile preoților altfel decât pe cele ale altor funcționari; b) a scăzut plățile preoților cu măsură diferită după confesiuni, ale ortodocșilor cu 12%, ale uniților cu 21% și ale minoritarilor cu 23%; c) i-a obligat pe toți să replătească salariile primite în temeiul legilor. — Aceasta pentru a face răsturnarea completă, și a constituției, nu numai a legilor răzimate pe ea.

Așa se metamorfozează noțiunea anarhiei: o răsturnare a ordinii și legilor făcută de către guvern, împotriva cetățenilor cari apăra rânduiala legală.

Guvernul, bine înțeles, cereă justificări. Ci-că clerul are venituri proprii, parohiale. — O fi fost, pe vremuri. Azi însă nu se mai cunosc. Și chiar de-ar fi, ele i-au fost scăzute odată din salariu, atunci când au fost așezați într'un rang de salarizare mai jos decât șoferii ministerelor, cam prin regiunea servitorilor. Mai jos nu se putea.

Și are „argumente“ și pentru salariile profesionale: „numărul sufletelor diferitelor culte“, după articolul 31 din lege. — Numai cât pomenitul articol vorbește de ajutoarele materiale ce dă statul; plata clerului o reglementează art. 32 citat mai sus, care spune cu totul altceva. Ceeace e logic și firesc. Dascălul din Sărăcia nu-și capătă plata după mărimea satului și numărul copiilor, și nu-i pasă dacă la ministerul instrucțiunei se trimit mai multe scrisori decât la cel de externe. Nici miniștrii nu-și capătă lefa după acest criteriu. Tot așa și preotul. Atâta doar: să fie numit în slujbă după lege. Din acest moment însă are drept la salariul legal. Este un drept al lui personal, independent de întinderea confesiunei lui pe țară ori pe lumea întreagă.

Și mai încet și cu „31“! Mai întâi să se facă o socoteală exactă a sufletelor și ajutoarelor primite în realitate, nu numai la un singur art. al bugetului, de către biserică. — Apoi să nu se uite, că acel articol pomenește ceva și de „nevoile reale“ ale cultelor. Căci este nițică deosebire între cei 44 Lei pe care îi cheltuiește statul pentru un suflet ortodox din vechiul regat, și cei 80 cu cari ferește pe ortodoxul din Ardeal. Și, dacă-i vorba de comparații, noi numai cu ardelenii ort. stăm de vorbă. Suntem regionalști. Aici însă cum vreau: pe sume globale, pe articole, pe persoane, ori cum.

Recunoaștem însă bucuros că pentru apetitul pravoslavnic al fraților din cealaltă

strană ardeleană e un bagatel suma de peste 140 milioane ce iau dela stat. Mai ales că au cam mulți eschimoși: 160 sunt numai la administrațiile centrale eparhiale, 78 pe la cele teologice, și 2169 în via Domnului; adica tot cam o față bisericească la 747 suflete dreptmăritoare, din cele 1.800.000 câte vor fi fiind pe aici. Puțin; mai ales dacă socotim că fiecare din ei, după tipicul oriental, tinde tot mai sus pe scara tipurilor de salar și chiar cei 824 de confrăți ai „cursiștilor“ noștri socotiți în buget simpli „extraordinari“, la dânsii au avansat în rang și plată la: absolvenți de „instituit teologic fără bacalaureat“!

Biserica unită, în schimb, are hăpt 102 milioane. Ce-o face, săraca, cu atâta mulțime de canonici și clarissimi?! Adeca exact: în centre are fix 83 persoane, cu toți canonicii împreună, cât or fi de mulți (bieții asesorași cari abia numără 160!), la teologii alți 50 și în parohii 1459, adica de-om fi și noi pe la 1 milion și jumătate de suflete, cu învoirea dlui Matei, tot câte unul la 939 creștini.

Cam așa stăm cu „numărul sufletelor“, pe cari ar fi bine să le cam lăsăm în pace. Mai bine să vedem de lege. Guvernul ține cu orice preț să facă anarhie, în ritm nou. Noi să apărăm legea. Cu puteri unite. Poate că ne va veni justiția într'ajutor. Pentru că despre desființarea judecătorilor încă n'am auzit. Și până mai sunt judecători, trebuie că este și lege.

Și după lege, noi avem dreptate. Chiar de s'ar supăra guvernul, Doamne ferește!

Sărbătoarea Agru-lui. Se pregătește cu zor congresul general anual al „acțiunii catolice“ românești, care se va desfășura Sâmbăta și Dumineca viitoare la Oradea. Din mersul pregătirilor, ca și din multe semne de interes ce se arată din diferite părți ale bisericii, se poate prognostica o manifestație religioasă de mare anvergură, care dacă nu va întrece în grandoarea proporțiilor pe cea din toamna trecută, dela Sighet, va avea însă o mai mare strălucire de program și, credem, de hotărâri practice cari să se resimtă apoi în viața întregii organizațiuni.

Programul, pus la punct în toate amănuntele, nu lasă nimic de dorit. Cel mai distinși fruntași ai bisericii noastre vor trata problemele dela ordinea zilei. E de ajuns să pomenim, alături de înalții arhieriei ai bisericii noastre, numele dlor prof universitari *Dr. Iuliu Hațiegan, Dr. Victor Onișor, Dr. Al. Borza, apoi pe păr. Dr. Coltor, Ion Agârbiceanu și Septimiu Popa*, cari vor ținea conferențe și cuvântări, pentru a ne face de pe acum idee de nivelul intelectual al congresului. Strălucirea slujbelor divine, în cari se încadrează și o impunătoare retragere cu torțe, seara, va prileji de-asemenea clipe de rară înălțare sufletească. Nu mai pomenim cunoscutul cor și orchestra măiestrului *Hubic*, care asigură reușita părții artistice, pe care o înalță și concursul Doamei și Domnului *Mărcuș*.

Iar cine vrea să se convingă de aparatul și precisiunea cu care lucrează comitetul Agru-lui din Oradea la pregătirea tehnică a congresului, care își va ținea ședințele în frumoasa sală a „Cercului catolic“, să citească ultimul număr al revistei „Vestitorul“. Acest comitet cere însă și puțin concurs din partea participanților: să-și anunțe numai decât sosirea, trebuința de cvartir și participarea la mesele comune și festivalul artistic, la adresa președintelui: *Dr. Dumitru Chiș*, (str. Ciorogariu 2).

Facă Domnul ca aceste pregătiri să fie încununete de succes! Biserica noastră nu poate avea azi rugă mai ferbinte, decât cea pentru Agru-l atâtor nădejdi!

Papalitatea și sinodul Efesin

Mărturia istoriei despre primatul Papei dela Roma manifestat din prilejul sfărării marelui ereze a lui Nestorius

de V. GRUMEL A. A.

Sinodul din Efes. Prima adunare din Efes. Osândirea lui Nestorius.

La 22 Iunie, două săptămâni după data fixată, din inițiativa lui Chiril din Alexandria și a lui Memnon din Efes cari sunt de părere că au așteptat destul, sinodul se deschide, cu toate că Ioan din Antiochia care vestise că are să sosească lipsia, precum lipsiau încă, fiind pe drum, inșiși reprezentanții Romei. Prezidează Chiril „ținând astfel locul episcopului Bisericii Romanilor“, spun actele. Toată ședința dintâi e închinată cercetării învățaturii lui Chiril și lui Nestorius. Învățătura celui dintâiu e aprobată, a celui de al doilea condamnată; se strigă: ațurisit tie Nestorius. Se cetește apoi scrisoarea lui Celestin și a sinodului roman către Nestorius, prin care acesta e excomunicat, de asemenea scrisoarea lui Chiril și a sinodului din Alexandria. Urmează doi episcopi din Egipt, însărcinați de Chiril să aducă la cunoștința lui Nestorius osândirea sa de către Celestin, cari povestesc întâmplările cunoscute. S'au mai cetit părți alese din diferiți Sfinți Părinți. Totul se încheie cu caterisirea lui Nestorius. Acesta refuza să vină la sinod sub cuvânt că Ioan din Antiochia și grupul său de episcopi lipsește. Sentința e formulată astfel: Siliți de canoane și de scrisoarea părintelui și colegului nostru Celestin, episcopul Bisericii Romanilor, cu lacrimi am ajuns să aducem împotriva lui această tristă sentință: Domnul nostru Isus Hristos pe care l-a blasfemat, hotărăște prin acest prea sfânt sinod că Nestorius e scos din vrednicia de episcop și din tot corul episcopilor (Vezi Mansi, IV, 1212).

Chiar în absența reprezentanților săi, autoritatea S. Scaun e recunoscută și judecata sinodului e un ecou, o urmare a judecării lui Celestin.

A doua zi, sinodul înștiințează pe Nestorius că e caterisit.

Lucrurile nu se isprăvesc cu aceasta. Executarea materială a sentinței era cu neputință fără încuviințarea împăratului. Sinodul înaintă raport împăratului, fără să ajungă la destinație. Nestorius, sprijinit pe un însemnat număr de episcopi, și Candidianus, ofițerul împărătesc însărcinat cu supravegherea ordinii, nu durmiau nici ei. Împăratul era nemulțumit și hotărî că nu recunoaște ce s'a făcut până acum. Iatre timp sosise și Ioan din Antiochia cu episcopii săi, la patru zile după osândirea lui Nestorius. El se plângea că n'a fost așteptat și ținu alt sinod, caterisind pe Chiril și pe Memnon. Ia mijlocul acestei zăpăceli sosese reprezentanții Romei.

Sosirea reprezentanților Romei. Ei revizuiesc și încuviințează hotărârile Sinodului.

Urmând instrucțiunile primite, delegații Romei se atașează lui Chiril. Se ține a doua ședință la 10 Iulie. Delegații cer mai întâiu să se cetească scrisoarea papii către sinod, în care acesta e invitat să primească osândirea rostită la Roma contra lui Nestorius. Terminându-se lectura, cei două sute de episcopi izbucnesc în aclamații unanime: *Această judecată e dreaptă. Noului Pavel, lui Celestin — Noului Pavel, lui Chiril — Lui Celestin*

păzitorul credinței — Lui Celestin cel de un gând cu sinodul — Lui Celestin întregul sinod îi aduce mulțumiri. Un Celestin, un Chiril, o credință a sinodului, o credință a lumii întregi. (Vezi Mansi col. 1288 CD).

Aceste aclamații par a așeza pe aceeaș treaptă pe Celestin, pe Chiril și Sinodul. Reprezentanții Romei au însărcinarea de a nu lăsa să fie micșorată autoritatea S. Scaun. Astfel unul din cei doi, Proiectus vine să arate adevăratul înțeles al scrisorii papale. Acesta este: *Celestin luând de mai înainte o hotărâre pe care o reamintește acum, datorită voastră este de a o duce la bun sfârșit, după regula credinței comune și obiceiul Bisericii catolice.* (Vezi ibid. col. 1288 DE). Să ne oprim la ultimele cuvinte: după regula credinței comune și obiceiul Bisericii catolice; ele ne înfățișează sinodul supus judecării Romei, în virtutea credinței.

Unul din episcopii mai de seamă ai sinodului, Firmus din Cesarea aprobă declarația lui Proiectus: *Seaunul apostolic și prea sfânt al preasfântului episcop Celestin, zice el, a adus o hotărâre și o regulă în această chestiune prin scrisorile adresate iubitorilor de Dumnezeu episcopi Chiril din Alexandria, Iuvencal din Ierusalim, Rufus din Thessalonica și sfințelor bisericii din C-pol și din Antiochia; și noi, ascultând de acest Scaun — terminul acordat odată lui Nestorius fiind de mult expirat, fiindcă noi am venit la Efes din porunca împăratului și am petrecut aici un anumit timp, trecând data fixată de împărat pentru deschiderea sinodului — noi am executat numita hotărâre, aducând împotriva lui sentința canonică și apostolică.* (Vezi ibid. 1288 E—1289 A).

Delegații nu se mulțumesc cu atât. Ei vor să controleze. Arcadius cere să i-se arate actele anterioare ale sinodului. Preotul Filip precisează înțelesul acestui control. Ei mulțumesc mai întâiu episcopilor pentru aclamațiile cu care au subliniat scrisoarea papii. „Membrii s'au unit în cap“, zice el, „pentru că Fericirea Voastră știți că capul întregii credințe și capul apostolilor e fericitul apostol Petru“. El cere să i-se arate actele „pentru că, după gândul fericitului nostru părinte papa și fără îndoială și al acestui sinod, să-i adăogim întărirea noastră“. (Vezi ibid. col. 1289 CD).

Ședința se ridică pentru a înăgădui delegaților să cerceteze actele. A doua zi iarăși se întrunește. Preotul Filip declară că procedura urmată de sinod a fost canonică și judecata lui validă. S'au cetit apoi actele în auzul tuturor dela 22 Iunie și cel despre caterisirea lui Nestorius. După lectura acestora, preotul Filip declară solemn:

„Nu se îndoiește nimeni, sau mai bine în toate veacurile e cunoscut că sfântul și fericitul apostol Petru, exarcul și căpitania apostolilor, stâlpul credinței, temelie bisericii catolice, a primit dela Domnul nostru Isus Hristos, mântuitorul și răscumpărătorul neamului omenesc, cheile împărăției și puterea de a lega și deslega păcatele. Și Petru până acum și totdeauna trădește și judecă prin urmașii săi“. (Vezi ibid. col. 1296 BC).

Aceste cuvinte de o maiestate cu totul romană au fost reproduse fără ghilemele de sinodul din Vatican în constituția *Pastor aeternus*.

După această introducere, Filip continuă: „Sfântul și fericitul nostru episcop, papa Celestin, urmașul legitim și locțiitor al lui Petru, ne-a trimis să-l reprezentăm la acest sinod pe care l-au poruncit prea creștinii împărați”; amintăste de încăpăținarea lui Nestorius și încheie: „E deci întemeiată judecata adusă împotriva lui de toate bisericile, pentru că în această adunare s'au strâns episcopi, fie în persoană fie prin delegați, atât din Răsărit, cât și din Apus... Și Nestorius să știe că e respins dela împărțirea preoției Bisericii catolice”. (Vezi *ibid.* col. 1296 E—1297 A).

Arcadius și Proiectus se rostiră la fel și toți trei au fost invitați să-și dea semnăturile pentru condamnarea lui Nestorius, ceea ce s'a întâmplat numai decât, semnând Filip cel dintâiu, apoi Arcadius și Proiectus.

Aici se încheie misiunea proprie a reprezentanților Romei. Ei participă și la celelalte lucrări ale sinodului, semnând diferite acte. Astfel găsim numele lor în două rapoarte către împărat, într-o scrisoare către clerul și poporul din C-pol și înainte de toate de desuptul sentinței de caterisire a lui Ioan din Antiochia și a partizanilor săi. Ei nu semnează la locui dintâiu: această cinste revine lui Chiril, președintele sinodului sau locțiitorului său, Javenal. Aceasta n'ara să ne surprindă: e vorba de aste ale unui sinod, a cărui inițiativă și mandat nu le revine lor, atribuția lor fiind limitată la un control general pentru a împiedica să se aducă vre-o hotărâre jignitoare pentru credință sau pentru autoritatea Scaunului Apostolic. Ultima măsură la care-i vedem asociați în Efes este opreliștea de a se adăogi ceva la crezul din Nicea.

Sinodul înaintă un raport Sfântului Scaun (Vezi P. L. t. L. col. 512—522; Mansi IV 1329—1337). Il înaintă, precum cetim, ca să împlinească o datorie. Cu osândirea lui Nestorius amintia și încerca să justifice și pe aceea a lui Ioan din Antiochia și a partizanilor săi. La sfârșit, amintia hotărârile aduse de Celestin împotriva Pelagianilor și declara că aderă.

După sinod. Consfătuirea din Chalcedon.

Sinodul a judecat, delegații au întărit și pacea totuș nu s'a restabilit. Era vorba să se câștige împăratul. Prin o atitudine neînțeleasă, Theodosius II socotește că poate să țină cumpăna între sinodul prezidat de Chiril și conciliabulul lui Ioan din Antiochia. De aceea poruncește să fie arestați Chiril și Memnon caterisiți de Ioan, precum și Nestorius osândit de sinod. Dar asemenea măsuri înrăutățesc situația. În cele din urmă, își dă seamă de aceasta și ordonă celor două părți să-și trimită câte șapte delegați la el. Întâiul episcop din partea ortodocșilor e delegatul papal Arcadius, iar președintele delegației e preotul Filip. Ei au și altfel însărcinare din partea papii Celestin de a-i preda o scrisoare. (De Proiectus nu mai e vorba în acte. Probabil s'a înapoiat la Roma).

Locul fixat pentru consfătuire e Chalcedonul. Împăratul sosește aici la 11 Septembrie și are mai multe întrevederi cu cele două grupe. Nu ne-au rămas acte dela aceste întrevederi. Dar cunoaștem rezultatul. Este răspunsul lui Theodosius II către sinodul din Efes. Episcopii sunt lăsați liberi să se ducă la eparhiile lor (și Chiril și Memnon). Ce privește pe Orientali (Ioan din Antiochia și partizanii săi) împăratul nu-i osândește, fiindcă n'au putut fi dovediți „cu nimic”. Despre Nestorius nu spune nici un cuvânt: osânda lui e valabilă și numai decât sub ocrotirea împăratului el e trimis la vechea sa mănăstire Euprapios, lângă Antiochia.

În cele din urmă un singur punct se îm-

plinește din toate hotărârile sinodului Efesin: Înlăturarea lui Nestorius, și, dacă observăm că acest punct a fost singurul cuprins în mandatul delegaților Romei, nu se poate să nu recunoaștem înrăurirea lor în schimbarea totală a atitudinii lui Theodosius II, la început așa de ostil lui Chiril.

Lucrările sinodului înaintea papii Celestin

Ca înlocuitor al lui Nestorius, a fost ales episcop al Constantinopolului un călugăr bătrân cu numele Maximian.

Cei șapte delegați ai părții ortodoxe, deșre eari a fost vorba mai sus, au fost consecratori. Ei înștiințează despre aceasta și pe papa printr'o scrisoare. Crainicii, doi clerici din Constantinopol, mai aduseră papii Celestin o scrisoare a celui ales, alta a clerului capitalei și, însfârșit, una a împăratului Theodosius. Răspunzând, papa se bucură de alegerea lui Maximian, binecunoscut la Roma și recomanda ca Nestorius să fie izolat pentru a nu putea face stricăciune. Avertisează pe noul ales să combată cu energie erezia lui Celestius care, deși osândită de atâtea ori, vrea să se răspândească pretutindeni.

Între aceste răspunsuri cel mai însemnat e cel către episcopii consecratori (Vezi P. L. t. L. col. 537—544). În titlu cetim: „Sfântului Sinod intrant în Efes”, firește pentru că, risipindu-se membrii sinodului, ei sunt delegația permanentă și în această calitate ei au să-l împărțășească tuturor sinodalilor. În acest răspuns papa Celestin judecă lucrările îndeplinite de sinod. Cetind raportul acestuia și probabil și actele, a văzut că programul fixat de el pentru sinod a fost depășit. Se știe că Celestin limitase însărcinarea lui Chiril și a sinodului exclusiv la cauza lui Nestorius, rezervându-și sieși toate celelalte cauze. Dar iată că, în afară de Nestorius, mai sunt osândiți și Ioan din Antiochia și mai mulți episcopi și aceasta cu însăși participarea delegaților săi. Ce face papa? Închină-se el înaintea judecării sinodului ecumenic? De loc. El se simte mai presus de el. Il laudă fiindcă i-a executat voința privitor la Nestorius, dar refuză să primească osânda asupra lui Ioan din Antiochia și tovarășii acestuia:

„Privitor la cei ce par a fi împărțășit nelegiuirea lui Nestorius și s'ar fi făcut vinovați de fărădelegile lui, deși cetim sentința ce ai adus împotriva lor (în Acte), totuși noi, din a noastră parte hotărîm ceea ce ni-se pare mai bun. În asemenea chestiuni trebuie socotite multe lucruri, de care Sfântul Scaun a ținut seamă totdeauna” (Vezi *ibid.* col. 542B—543 A).

Papa nu vrea să fie osândiți decât ereticii încăpăținați: aceasta e conduita ce a urmat în chestia Palagianilor, conduita care a înlesnit întoarcerea unor rătăciți. El cere deci să i-se serie mai întâiu lui Ioan din Antiochia pentru a încerca să-l readucă. Această hotărîre se impune la Constantinopol și la Alexandria. Între Chiril și Ioan încep înțelegeri care duc la crezul de unire din 433.

Dar papa Celestin nu mai e între cei vii. Sufletul lui nemuritor trăește și se bucură de vederea lui Hristos, a cărui taină o cunoscuse și apărare așa de bine.

Încheiere.

Expunerea ce am făcut după izvoare cunoscute pe care oricine le poate controla, arată nemijlocit rolul primordial al papalității în organizarea Bisericii din primele decenii ale veacului al V-lea. Papa e nu numai centrul necesar al comuniunii catolice, precum arată exemplul recent al schismei lui Atticus; el e nu numai judecătorul de ultimă instanță al cauzelor ce i-se înfățișează pe cale ordinară,

adică în afară de sinodul ecumenic, precum se vede în cazul ereziei Pelagianilor; ci chiar în fața sinodului ecumenic și mai presus de aceasta, el își păstrează autoritatea sa și această autoritate e recunoscută. Nimic nu e mai sugestiv în această privință decât istoria acestui sinod. O sentință doctrinală și canonică, rostită de Roma, se împiedecă de convocarea unui sinod. Papa primește sinodul, dar pentru a-l conduce. El îi fixează programul, îi limitează problemele. Verdictul Romei e fără apel; el nu numai că nu poate fi nimicit și înlocuit cu altul asemănător, dar chiar judecata sinodului nu numai că nu trebuie să-i fie potrivnică, ci trebuie să atârne de el, să i-se potrivească, să-l execute. Acestea se văd în adunare: mai mult, în termeni precizi și puternici se proclamă autoritatea supremă a Pontificelui Roman, întemeindu-se pe făgăduința făcută de Mântuitorul lui Petru al cărui urmaș este, și sinodul mărturisește că execută voința sa. Se întâmplă că sinodul își depășește atribuțiile, dar Roma atunci refuză aprobarea și Roma e ascultată.

Așa de mare e prestigiul și autoritatea în Biserică a papii. E sugestiv să ne gândim că toate acestea se întâmplă într'un sinod provocat de un ereziaric anume pentru a zădărnici o sentință a Romei împotriva lui.

Icoana papalității ce ne-o arată Sinodul din Efes catolicii o recunosc numai decât și o revăd cu drag din prilejul acestui centenar al 15-lea. Dea Dumnezeu ca ea să fie văzută și reținută și de alți creștini uniți în rugăciuni umile cu părinții marelui sinod, cari s'au plecat înaintea celui ce a primit dela Domnul cheile împărăției cerurilor, adică a lui Petru care trăește și judecă prin urmașii săi.

De dragul sufletelor. Se face mai mult ca altădată și s'ar putea face și mai mult dacă însuflețirea tuturor celor puși să împărțășească pâinea sufletească ar fi tot așa de mare cum e dorul de atare hrană a celor mulți și avizați s'o primească din mâinile altora. Bun e însă Domnul și cu vremea va fi tot mai bine și din această parte.

Din informațiile câștigate aflăm că, mai în vară, s'au ținut misiuni populare și în Valea Largă I, grație bunevoînțe apostolice a pâr. Ion Belu, acum prof. de religie în Alba-Iulia și a pâr. Octavian German din Hădărău. Patru zile s'au ostenit numiții Frați preoți misionari în acea parohie, predicând și mărturisind (la 500 de suflete), ajutați la mărturisiri numai de octogeneral preot local, pâr. Bozdoc și de încă un bătrân slujitor al altarului, pâr. T. Naghiu din Valea Largă II. Sigur, de-ar fi fost mai mulți preoți mărturisitori, ar fi crescut de ne-bănuit și numărul celor ce s'ar fi împărțășit cu sfintele taine. Căci dispoziții și dorințe de această natură au fost multe, dar au trebuit, să rămână nesatisfăcute.

În 25—26 Oct. c. s'au ținut misiuni în Ghijasa de sus, conduse fiind de pâr. Silviu Raica și Toma Oprean, cari au fost mai norocoși în ajutoare preoțești, așa că și din această parte cuvântul mântuirii vestit de Sfinții lor a fost cât se poate de favorizat. Lucru ce se poate spune și privitor la reculegerile sufletești ținute de pâr. Iosif Bogdan din Zlatna, la 1 Noemvrie c. în parohia Pătrângenii, de asemenea cu bogate roade spirituale, pentru mulțimea ce a luat parte la ele, pe lângă toată vremea rea. — Constatarea ce se face pe toată linia e una și aceeași: Secerișul e bogat. Să nădăjdum că și secerătorii harnici și plini de râvnă sfântă, desinteresată, se vor înmulți fără încetare. Rugăciunile ce se fac în acest scop nu se poate să rămână neascultate.

Decorarea pâr. mitropolit Vasile.

Val luminos de aleasă bucurie a învăluit, Miercurea trecută, biurul bătrân în care, cu suflet de mucenic, veghiază la cârma bisericii noastre pâr. mitropolit VASILE. Un sol al M. Sale Regelui CAROL II, d. Gen. BALIFF, administratorul domeniilor Coroanei, a cercetat pe marele Păstor și fostul președinte al „Consiliului național” din Blajul lui 1918. Pentru ale sale multe vrednicii românești, Suveranul i-a conferit una din cele mai înalte decorațiuni: MAREA CRUCE CU CORDON A ORDINULUI FERDINAND I. I-s'a predat acum. În cadre de „sărbătoare mare”, așa cum o înțelege gândul de sihastru al pâr. mitropolit când e vorba de sărbătorirea persoanei sale: în taina biuroului său străjuit doar de umbrele marilor arhierii ai Blajului, în fața alor doi dintre sfinții săi aleși, în persoana Il. Sale Dr. Ambroziu Chețianu și Rvsm. Iacob Popa, fără pompă și fără sgomot. Clipe mari, cu atât mai impresionate, cu cât cearcă să se ascundă mai mult dinaintea publicității. — Recunoscătoare M. Sale Regelui pentru cinstea ce i-o face în persoana Păstorului său, biserica românească unită strigă, cu sfântă mândrie și cu vechea dragoste, Mitropolitului său cu atât mai iubit cu cât este mai cercat: — INTRU MULȚI ANI STĂPÂNE!

Chiherul de sus în plină sărbătoare.

Pricini felurite au tot întârziat sfințirea bisericii din aceasta parohie, deși era zidită de acum 60 de ani și, între timp, se deteriorase în așa măsură, că a trebuit să fie mai nou reparată radical.

De bucuria mult așteptată le-a făcut parte Preasfințitul Alexandru al Lugojului care, însoțit din Blaj de pâr. canonic Victor Pop, pâr. prof. Iuliu Maior și actuarul arhiv. Gavril Filip, le-a sfințit biserica în ziua Sf. Arhanghel Mihail și Gavril, în prezența alor cam 2000 de credincioși din Chiheriu și jur și cu asistența unui numeros sobor de preoți între cari pâr. Iuliu Grama cu fața radioasă de justă bucurie.

Deosebit de bună impresie a făcut și aici participarea la serbări, în număr important, a intelectualilor din Reghin și Târgu-Mureș și a altora de aiurea. Remarcăm grupul de 12 învățători, veniți să-și aducă și ei înaltului Ierarh salutul lor, alături de avocați, medici, administrație, poliție, finanțe.

Decât toți, însă, mai mângâiați, la orice întâmplare, au fost cei 132 de inși cumbecați de însuși Preasfințitul Alexandru, care a plecat ducând cu sine și de aici amintirea unor ceasuri bogate în indicații prețioase pastorale-sociale.

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordinariat Arhiepiscopesc a numit de adm. parohiali pe neohirotoniții: pâr. Iuliu Aron la Pelișor; pâr. Alexandru Ciacian la Fântânița; pâr. Iuliu Deac la Vaideiu; pâr. Petru Checicheș la Chinciș; pâr. Gheorghe Rusu la Intregalde; pâr. Ion S. Suciu la Poiana Mărului. — Același a promovat de paroh pe pâr. Victor Gîzdavu, din Vaidacuta.

Vrăjmașii lui Dumnezeu la lucru.

Comuniștii germani au înjghebat o »Asociație a liberucetătorilor proletari« și s'au pus pe vânat de noi membri. Asta în Noemvrie 1930 când Comitetul din Berlin s'a angajat să-și înmulțească, până la 1 Oct. c., aderenții dela 20.000 la 50.000; să formeze 1500 de activiști noi, îngrijindu-se în toate părțile de grupări feme-

nine; să creieze 10 nuclee noi pentru formarea de ateji, și să urce, față de trecut, cu 1000% numărul ieșirilor în toată regula din orice fel de legătură bisericească. Tineretul e luat în deosebi la ochi. — Centrala din Moscova s'a obligat să-și ridice, până la 1 Iar. 1932, numărul membrilor la 900.000 de inși, între cari să fie cel puțin 215000 tineri; să crească numărul răspânditorilor presei antireligioase la 131.000 de inși; să facă rost, pe orice cale, de 35 tractoare pentru economie etc. Rezultatul pentru Germania întreagă (nu numai pentru Berlin): Numărul membrilor Asociației în răstimpul Octomvrie 1930—Martie 1931, a crescut del 88 200, la 119.4000; numărul grupărilor locale dela 576 la 723; organele de publicitate ale asociației având un tiraj de 1.265.000 exemplare desăcute. Mijloace: întruniri, conferințe la radio, »cântece ateiste« și tot ce le poate pune la îndemână progresul prezentului. Mișcarea aceasta cuprinde 26 de țări, între cari e și a noastră. — Într'aceea »fiii luminii« dela noi le contracarează acțiunea precum știm.

Aviz dela Agru. Conducerea Agrului avizează pe toți cei interesați, că a făcut pașii necesari pentru a obține reducere de 50% pe C. F. R. pe seama participanților la congresul din Oradea. Călătoria la Oradea se va face cu bilet întreg, care apoi, provăzut cu vizele necesare, va servi și la întoarcere.

Comemorarea lui P. Cerna. Pomenirea poetului-filozof din Cerna Tulcea, stins în floarea vârstei (1881—1913) la Lipsca, de parte de cerul și pământul țării a cărei bucurii și dureri le cântase cu atâta pătrundere, s'a făcut cu multă pietate, Duminecă în 8 Noemvrie, în satul nașterii sale, unde-l plânge și acuma măicuța-i bătrână. Personalitatea bogată în însușiri rare a celui comemorat a fost evocată în cuvinte simțite, între alții de prof. Bancila și Gen. Panaitescu, rămânând ca placa de bronz masiv așezată pe peretele casei copilăriei poetului să mărturisească discret admirația ce i-o păstrează atâția, lui P. Cerna. — Și i-o vor păstra și pe mai departe, aceștia și alții.

Locale. Sâmbăta viitoare, la sărbătoarea Intrării în Biserică a Preacuratei Fecioare, va predica în catedrală pâr. Teodor Megieșan, profesor la școala normală de băieți; iar Dumineca viitoare, a XXV-a după Rusalii, Rvsm Victor Pop, canonic mitropolitan.

— Sâmbăta trecută, trupa doamnei »Agepsina Macry-Eftimiu« a dat o reușită reprezentanție teatrală în sala de gimnastică a liceului de băieți. Publicul a alergat în număr neobișnuit de frumos să vadă cea mai nouă dramă: »Daniela« a d-lui Victor Eftimiu, marele scriitor care nu ne cercetează pentru întâia dată. Și a rămas încântat. Și de piesă și de joc. Mai ales că alături de arta binecunoscută a d-nei Agepsina Macry, a putut admira într'unul din rolurile principale pe însuși autorul piesei. — Un epilog care merită să fie însemnat: Duminecă la ora 11 d. Eftimiu a ținut petru tineretul școlar o admirabilă conferință despre originea și evoluția teatrului. A recitat, cu multă vervă, și câteva din versurile sale. — Ascultătorii îi vor păstra cu drag amintirea.

Adunarea cantorilor din protopopiatul Blajului. Toți cantorii din protopopiatul unit al Blajului sunt convocați prin aceasta la o adunare, care se va ține, în cadrul Asociației Generale a cantorilor români uniți din România, Joi, în 26 Noemvrie, la orele 11 a. m., într'una din salele liceului de băieți din Blaj. La aceasta adunare sunt invitați să ia parte toți cantorii uniți din protopopiatul Blajului, fiindcă se vor hotărî lucruri cari îi privesc pe toți cantorii deopotrivă.

Telefonul „Unirii”

R. Brașov. Persoana de care Vă interesați nu aparține tagmei călugărești, deși seamănă cu P înainte numelui. Faptul e că se poate de — nu știu cum s'ăi zicem. Pentru că de fapt induce în eroare. Știe adecă toată lumea că acest P. = Pater, și e acaparat definitiv de preoții membri ai vreunui ordin călugăresc. Așa stând însă lucrurile evident că a folosi acest semn distinctiv înseamnă a încurca lumea care nu te cunoaște, — mai ales că-i așa de ușor să scrii Pâr(intele) ori Pr(eot) — eventual a da de bănuț că umbli să te împăneci cu pene străine.

Ș. Sighet. Nu cunoaștem »barbaria« pe care gazele o pun în cărca fruntașilor noștri din Sarasăul Maramureșului, cari ar fi scos din localul școlii — confesionale, gr. catolice, de sigur — capela ortodoxă ce s'a pripășit acolo te miri cum. Când vom avea amănunte, vom reveni asupra cazului. Atâta însă e limpede de pe acum: când cete de rătăciți turburați la cap de unii agitatori ortodoși au năvălit cu topoare în bisericile noastre, gazele cari azi tipă pe psaltichie au cam tăcut. Și încă ceva: de când e datoare biserica unită să ocrotească în casa sa o capelă ortodoxă pentru o mână de transfugi de ai lui Bâznog? Azi mâine vom fi poștiți, în numele frăției, să clădim noi biserici pentru toți dezertorii și să le și încălzim peste iarnă, altfel vom fi »barbari«. — Ei bine, rămânem barbari!

P. Arad. Nu cunoaștem broșura Preasfințitului Grigorie despre »Acțiunea catolică și ortodoxia activă«. Din gazete aflăm, că ar fi vorba acolo de întiințarea unui fel de »Agru« ortodox. Găsește, anume, că al nostru, cu toată »agitația confesională« la care se dedă uneori — și pe care am vrea s'o cunoaștem și noi, nu de alta, dar ca să o trecem în raportul comitetului către congresul general dela Oradea! — este o incontestabilă nevoie a vremii, pe care catolicismul și, cu el, biserica unită dovedește a o înțelege. — Noi numai bucura ne putem: și de declarațiile pomenite și la gândul că vom avea un nou aliat în lupta pentru lumină. Dar întrebarea e: ce va zice Preasfințitul Ivan dela Cluj, cu »Renașterea« lui?

B. Cluj. »Renașterea« ortodoxă, cu toți ai săi corespondenți, are toată dreptatea să se aprindă de mândră mirare. Cum adecă, în România Mare se poate găsi un prefect care la ziua nașterii M. S. Regelui n-a fost le Te-Deum-ul din biserica ortodoxă, ci la cea unită?! Este într'adevăr senzational și nemaipomenit. — De nu cumva, Doamne ferește, pomenitul prefect va fi însuși de legea papistașilor. Căci în acest caz, evident, este firesc și legal să meargă la biserica proprie, pe care constituția a avut lipsa de prevedere de a o declara »națională«. Și așa, se înțelege, toată furia pravoslavnică este fără obiect. — Și te pomenești că așa o fi!

Cartea de rugăciuni:

„LĂUDAȚI PE DOMNUL”

în legătură de pânză costă numai 30 Lei, în piele 90 Lei.

Are cuprins bogat, format mic, exterior plăcut. — Se poate avea dela editor:

Cornel Dărăbanth

protopop onorar, paroh în Arded, județul Satu-Mare.

3-6

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

16—? 999

Săpunul-crema-pudra baby azi e tot HÖFER